

รายงานการวิจัยประจำปีของธนาคารโลก

เรื่อง Doing Business in 2007: How to reform

สำนักพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ

กันยายน 2549

1. นิยามและตัวชี้วัดของรายงาน Doing business in 2007

ในรายงาน Doing Business เป็นการศึกษากฎ ระเบียบที่ส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจ โดยเน้นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกฎหมาย กฎ ระเบียบที่แต่ละประเทศได้กำหนดขึ้นได้มีส่วนสนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจ สำหรับตัวชี้วัดในรายงานประกอบด้วยตัวชี้วัดเชิงปริมาณและตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ 10 ด้าน คือ การเริ่มต้นธุรกิจ การขอใบอนุญาต การจ้างงาน การจดทะเบียน/กฎ ระเบียบการโอน การได้รับสินเชื่อ การคุ้มครองผู้ลงทุนและบรรษัทภิบาล การค้าข้ามพรมแดน การบังคับให้เป็นไปตามสัญญา การจัดเก็บภาษี และการเลิกกิจการ/การล้มละลาย (ดูกล่องที่ 1 สำหรับข้อสมมุติฐานของแต่ละตัวชี้วัด)

2. วิธีวิจัยและกลุ่มตัวอย่าง: ชุดข้อมูลของตัวชี้วัดเก็บรวบรวมถึงเดือนเมษายน 2549 จากการวิจัยกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ โดยได้รับและตรวจสอบข้อมูลจากทั้งเจ้าหน้าที่จากภาครัฐ/เอกชน นักกฎหมาย ที่ปรึกษาทางธุรกิจ นักบัญชี และที่ปรึกษาทางกฎหมาย โดยมีข้อมูลครอบคลุม 175 ประเทศ ซึ่ง 23 ประเทศมาจากกลุ่มประเทศ OECD 45 มาจากกลุ่มประเทศแอฟริกา 23 ประเทศมาจากกลุ่มเอเชียตะวันออกและแถบแปซิฟิก 28 ประเทศมาจากจากยุโรปและเอเชียกลาง 31 ประเทศจากกลุ่มประเทศละตินอเมริกา 17 ประเทศจากกลุ่มประเทศตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ และอีก 8 ประเทศจากกลุ่มประเทศเอเชียใต้

กล่องที่ 1: นิยามและตัวชี้วัดของรายงาน Doing business in 2007

- 1)การเริ่มต้นธุรกิจ:** ข้อสมมุติฐานคือ หากมีกฎระเบียบ/ขั้นตอนในการเริ่มต้นธุรกิจมากจะเป็นเหตุจูงใจให้ผู้ประกอบการตัดสินใจที่พนักงานหรือตัดสินใจทำธุรกิจนอกกฎหมาย นอกจากนี้ ยังเป็นผลทำให้มีการชะลอการลงทุนของภาคเอกชนและราคาสินค้าอุปโภค/บริโภคเพิ่มขึ้น
- 2)การขอใบอนุญาต:** ข้อสมมุติฐานคือ หากมีกฎระเบียบ/ขั้นตอนในการขออนุมัติ การนำส่งเอกสาร การตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่เป็นจำนวนมาก จะเป็นเหตุจูงใจให้ผู้ประกอบการตัดสินใจทำธุรกิจนอกกฎหมาย
- 3)การจ้างงาน:** พิจารณากฎหมายแรงงาน เช่น กฎหมายการจ้างงานและกฎหมายประกันสังคม โดยมีข้อสมมุติฐานคือ กฎหมายการจ้างงานจะช่วยเพิ่มระยะเวลาการจ้างงานและค่าตอบแทนของแรงงาน แต่หากมีความเข้มงวดเกินไปจะส่งผลเสียต่อการจ้างงานทำให้เกิดการว่างงานยาวนานขึ้น และเป็นผลลบต่อการดำเนินธุรกิจตลอดจนทำให้การลงทุนด้าน R&D ลดลง ขนาดบริษัทเล็กลง และผลิตภาพต่ำลง
- 4)การจดทะเบียนสินทรัพย์/กฎระเบียบในการโอน:** ในประเทศกำลังพัฒนาการจดทะเบียนสินทรัพย์อย่างเป็นทางการยังคงมีไม่มากนัก ซึ่งเป็นข้อจำกัดสำคัญของการนำสินทรัพย์มาแสวงหาโอกาสในการระดมทุน แม้ว่าจะมีนโยบายของรัฐบาลส่งเสริมการดำเนินโครงการจดทะเบียนสินทรัพย์ แต่ยังคงมีค่าใช้จ่ายที่สูงและใช้เวลานาน ดังนั้น ข้อสมมุติฐานคือ ระยะเวลาที่ใช้ในการจดทะเบียนมากและการคุ้มครองสิทธิฯ ต่ำจะทำให้ธุรกิจเข้าสู่ระบบนอกกฎหมาย/มีการคอร์รัปชันในกระบวนการจดทะเบียน

กล่องที่ 1 (ต่อ) : นิยามและตัวชี้วัดของรายงาน Doing business in 2007

- 5) การได้รับสินเชื่อ :** ข้อมูลพื้นฐาน คือ ข้อมูลข่าวสารด้านสินเชื่อและสิทธิตามกฎหมายในกฎหมายกำกับกันและล้มละลายเป็นปัจจัยสำคัญในการขยายสินเชื่อ ทั้งนี้ ผลประโยชน์จากการปรับปรุงสิทธิทางกฎหมายและข้อมูลข่าวสารด้านสินเชื่อมีมากกว่าการเพิ่มสินเชื่อ โดยมีผลทำให้สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ลดลง ตลาดสินเชื่อทำงานได้ดีขึ้นและทำให้การว่างงานต่ำลง
- 6) การคุ้มครองผู้ลงทุน/ บรรษัทภิบาล :** ข้อมูลพื้นฐานคือ หากสิทธิของนักลงทุนไม่ได้รับการคุ้มครองแล้วนักลงทุนจะแก้ไขโดยถือหุ้นส่วนใหญ่ในธุรกิจ ซึ่งทำให้ลงทุนได้น้อยลงและมีกำไรน้อยลงด้วย ข้อดีของการคุ้มครองนักลงทุนคือ การลงทุนในหลักทรัพย์สูงขึ้น สัดส่วนความเป็นเจ้าของลดลง ความมั่นใจในธุรกิจสูงขึ้น นักลงทุนสามารถกระจายพอร์ตการลงทุน และผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงเงินทุนที่เป็นเงินสดได้
- 7) การค้าข้ามพรมแดน :** ข้อมูลพื้นฐาน คือ ขั้นตอนทางพิธีการศุลกากรและการขนส่งที่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ เอกสารน้อย ค่าใช้จ่ายต่ำ เวลาที่ใช้ในกระบวนการต่างๆ น้อย จะส่งออกได้มากกว่าและส่งผลให้มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและเพิ่มการจ้างงาน สำหรับประเทศที่มีขั้นตอนทางพิธีการศุลกากรไม่มีประสิทธิภาพจะเป็นสาเหตุของการคอร์รัปชัน/ติดสินบน รวมทั้งมีการลักลอบขนสินค้าข้ามแดน
- 8) การบังคับให้เป็นไปตามสัญญา :** เป็นการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของระบบศาลยุติธรรม โดยมีข้อมูลพื้นฐานคือ หากธุรกิจไม่สามารถเข้าถึงระบบศาลที่มีประสิทธิภาพได้จำเป็นต้องพึ่งพากฎอื่น ๆ ทั้งที่อยู่ในระบบและนอกระบบ สำหรับเหตุผลหลักที่จำเป็นต้องมีกลไกระงับข้อพิพาททางกฎหมาย คือ ระบบยุติธรรมนอกกฎหมายมักจะอ่อนแอต่อผู้ร้ายและมีอำนาจ อย่างไรก็ตามกฎหมายการระงับข้อพิพาทที่เข้มงวดเกินไปก็อาจทำให้เป็นอุปสรรค คือ ใช้เวลาและค่าใช้จ่ายมากขึ้น
- 9) การจัดเก็บภาษี :** โดยทั่วไปประเทศร่ำรวยจัดเก็บภาษีในอัตราต่ำและระบบภาษีมีความซับซ้อนน้อย และประเทศยากจนจัดเก็บภาษีในอัตราสูงซึ่งทำให้มีการหลีกเลี่ยงภาษี ข้อมูลพื้นฐาน คือ การจัดเก็บภาษีในระดับปานกลาง โครงสร้างระบบภาษีที่ไม่ซับซ้อน และกระบวนการจัดเก็บที่รวดเร็วและไม่เสียค่าใช้จ่ายมากนักจะสร้างผลดีต่อธุรกิจ รวมทั้งมีรายได้จากภาษีที่มากขึ้นและการให้บริการสาธารณสุขที่ดียิ่งขึ้น
- 10) การเลิกกิจการ/ล้มละลาย :** การล้มละลายเป็นอุปสรรคต่อการลงทุนทำให้การเข้าถึงสินเชื่อลดลง/NPL มากขึ้น และความเสียหายทางการเงินเพิ่มสูงขึ้น กฎหมายล้มละลายมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อเสียคือ เป็นอุปสรรคต่อการเลิกกิจการเนื่องจากลูกหนี้สามารถเจรจาต่อรอง/ปรับโครงสร้างให้โดยไม่ล้มละลาย ข้อดีคือ ให้อิสระที่จะล้มเหลวและดำเนินการผ่านกระบวนการฟื้นฟูกิจการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้ธุรกิจมีผลิตภาพมากขึ้น และสร้างงานเพิ่มขึ้น

3.ประเด็น/สาระสำคัญของรายงาน Doing Business in 2007: How to Reform มีดังนี้

3.1 การปรับปรุงกฎหมาย/กฎระเบียบทางธุรกิจ : ในระดับภูมิภาค เอเชียตะวันออกและแปซิฟิกถือเป็นภูมิภาคที่มีความสะดวกในการทำธุรกิจสูงเป็นอันดับสองรองจากประเทศกลุ่ม OECD อย่างไรก็ตามหากพิจารณาระดับการปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบแล้ว ประเทศจากเอเชียตะวันออกอยู่ในอันดับรองสุดท้ายจากเอเชียใต้

สำหรับประเทศไทย ได้มีการปรับปรุงเพียงตัวชี้วัดทางด้านการเข้าถึงสินเชื่อ (ดูตารางที่ 1) โดยได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 และการรวบรวมธุรกิจข้อมูลเครดิต ทั้งนี้ประเทศไทยยังคงต้องปรับปรุงเพิ่มเติมในหลายด้าน และในรายงานฯ ได้ระบุว่าเรื่องสำคัญที่ควรให้มีการปรับปรุงเพิ่มเติมคือ เรื่องความสะดวกในการดำเนินธุรกิจและความซับซ้อนของการเสียภาษี นอกจากนี้ มีข้อสังเกตจากแต่ละประเทศที่ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย และกฎระเบียบได้ประสบความสำเร็จนั้นได้เกิดขึ้นในระยะเวลาเริ่มแรก (ภายใน 15 เดือน) ของการสร้างรัฐบาลใหม่ (ดูรายละเอียดในกล่องที่ 2)

ตารางที่ 1 การปรับปรุงตัวชี้วัดในปี 2548/2549 ในเอเชียตะวันออก

ประเทศ	การเริ่มต้นธุรกิจ	การขอใบอนุญาต	การจ้างงานและเลิกจ้าง	การจดทะเบียนทรัพย์สิน	การได้รับสินเชื่อ	การคุ้มครองนักลงทุน	การจ่ายภาษี	การค้าข้ามพรมแดน	การบังคับให้เป็นไปตามสัญญา	การปิดธุรกิจ
จีน	✓				✓	✓		✓		
ออสเตรเลีย			✓	✓					✓	
ฮ่องกง						✓		✓		
กัมพูชา		✓						✓		
เวียดนาม		✓	✓							
ลาว	✓				✓					
เวียดนาม		✓	✓							
อินโดนีเซีย	✓									
ไทย					✓					

กล่องที่ 2: การปรับปรุงกฎหมาย/กฎระเบียบทางธุรกิจ

การปรับปรุงกฎหมายและสถาบันที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผลที่ได้นอกจากปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการ ลดเวลาและต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎระเบียบธุรกิจแล้ว การปรับปรุงกฎระเบียบช่วยอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจซึ่งจะช่วยสร้างงานเพิ่มขึ้น นอกจากนี้การแก้ไขกฎระเบียบเพื่อขยายขอบข่ายกฎหมายให้ธุรกิจและแรงงานเข้าสู่เศรษฐกิจในระบบ จะทำให้แรงงานได้รับสิทธิประโยชน์ (ประกันสุขภาพ, บำเหน็จบำนาญ) รัฐบาลมีรายได้ภาษีเพิ่มขึ้น ธุรกิจเข้าถึงแหล่งสินเชื่อและศาลยุติธรรมในการระงับข้อพิพาท และสินค้าและบริการมีคุณภาพและมาตรฐานดีขึ้น

การประเมินตัวชี้วัดในกิจกรรมทางธุรกิจข้างต้นจะสามารถนำไปสู่การวิเคราะห์ผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจ และวิเคราะห์ว่าการปรับปรุงกฎระเบียบใดมีประสิทธิผลในการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ และผลดีทางเศรษฐกิจ รัฐบาลในหลายประเทศจึงได้ดำเนินการปรับปรุงกฎระเบียบทางธุรกิจมาโดยตลอด โดยระหว่างเดือนมกราคม 2548 – เมษายน 2549 มีโครงการการปรับปรุงทั้งสิ้น 213 โครงการ ใน 112 ประเทศ โดยมีการปรับปรุงกฎระเบียบทางธุรกิจ พัฒนาสิทธิในทรัพย์สิน ลดภาระภาษี เพิ่มการเข้าถึงแหล่งสินเชื่อ และลดต้นทุนในการนำเข้าและส่งออก

ข้อสังเกตจากประเทศที่ประสบความสำเร็จในการปรับปรุงกฎระเบียบ ส่วนใหญ่การปรับปรุงกฎระเบียบจะเกิดขึ้นภายใน 15 เดือนแรกของการตั้งรัฐบาลใหม่ โดยความสำเร็จของการปฏิรูปเกิดจาก 4 ขั้นตอนดังนี้

- 1) เริ่มด้วยขั้นตอนง่ายๆ และพิจารณาปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการ ซึ่งไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบ
- 2) ขจัดกระบวนการที่ไม่จำเป็น และลดจำนวนเจ้าหน้าที่ในการประสานติดต่อกับผู้ประกอบการ
- 3) นำแบบฟอร์มมาตรฐานมาใช้ และเผยแพร่ข้อมูลกฎระเบียบให้มากที่สุด
- 4) เผยแพร่กฎระเบียบและขั้นตอนการบังคับใช้กฎระเบียบทางอินเทอร์เน็ต

ทั้งนี้ ในการปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆ ผู้ปรับปรุงควรตระหนักถึงการกระจายผลประโยชน์จากการปรับปรุงเพื่อให้ธุรกิจทุกรูปแบบ ไม่ว่าเล็ก-ใหญ่, ในประเทศ-ต่างประเทศ, ในเมือง-ชนบท ได้รับประโยชน์จากการแก้ไขกฎระเบียบ ซึ่งเป็นการลดภาระสำหรับธุรกิจ โดยไม่จำกัดโอกาสในการเติบโตของธุรกิจทุกรูปแบบ

3.2 อันดับความสะดวกในการทำธุรกิจ 30 อันดับแรก ประเทศที่มีความสะดวกในการทำธุรกิจ 30 อันดับแรกของปี 2006 ไม่แตกต่างจากอันดับในปีแล้วมากนัก ส่วนใหญ่อันดับคงที่ หรือขึ้น-ลง 1 อันดับ เช่น สหรัฐฯ เกาหลี และมาเลเซีย อันดับคงที่ และสิงคโปร์, ฮ่องกง,

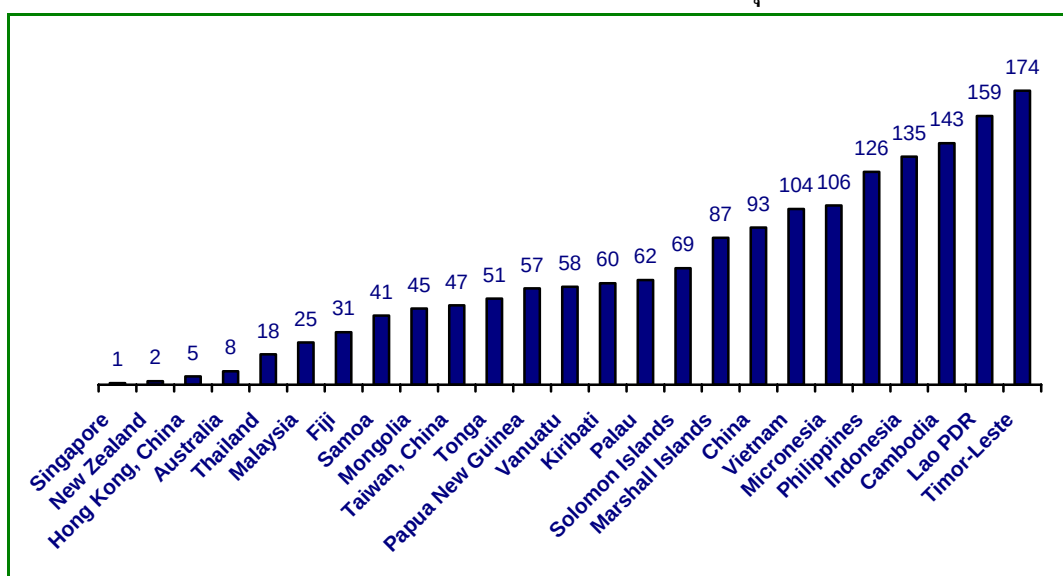
ญี่ปุ่น, ไทยดีขึ้น 1 อันดับ มีเพียง 2 ประเทศ ที่อันดับดีขึ้น-ลดลงมาก ได้แก่ ลัตเวียอันดับดีขึ้น 7 อันดับ และชิลีอันดับลดลง 4 อันดับ (ดูตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ประเทศที่มีความสะดวกในการทำธุรกิจสูงสุด 30 อันดับแรก

2007 rank	2006 rank	Economy	2007 rank	2006 rank	Economy
1	2	Singapore	16	15	Lithuania
2	1	New Zealand	17	17	Estonia
3	3	United States	18	19	Thailand
4	4	Canada	19	18	Puerto Rico
5	6	Hong Kong, China	20	20	Belgium
6	5	United Kingdom	21	21	Germany
7	7	Denmark	22	22	Netherlands
8	9	Australia	23	23	Korea
9	8	Norway	24	31	Latvia
10	10	Ireland	25	25	Malaysia
11	12	Japan	26	26	Israel
12	11	Iceland	27	27	St. Lucia
13	14	Sweden	28	24	Chile
14	13	Finland	29	28	South Africa
15	16	Switzerland	30	30	Austria

3.3 อันดับความสะดวกในการทำธุรกิจในเอเชียแปซิฟิก เอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นภูมิภาคที่มีกฎระเบียบที่เอื้ออำนวยต่อการทำธุรกิจ โดยสิงคโปร์ถือเป็นประเทศที่มีความสะดวกในการทำธุรกิจเป็นอันดับหนึ่งของโลก ตามมาด้วยนิวซีแลนด์ ฮองกง และออสเตรเลีย เป็นต้น อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาทั้ง 175 ประเทศ จะพบว่าความสะดวกในการทำธุรกิจของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกมีความแตกต่างกันมากระหว่างประเทศในภูมิภาค (แผนภาพที่ 1)

แผนภาพที่ 1 ความแตกต่างระหว่างอันดับความสะดวกในการทำธุรกิจในเอเชียแปซิฟิก

3.4 ตัวชี้วัดสภาพการดำเนินธุรกิจของประเทศไทย เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดทั้ง 10 ตัวของประเทศไทย พบว่าตัวชี้วัดที่เราอยู่ในอันดับดี คือ การขอใบอนุญาต และการจดทะเบียน

สินทรัพย์ ขณะที่การเริ่มต้นธุรกิจ การได้รับสินเชื่อ การคุ้มครองนักลงทุน และการปิดธุรกิจอยู่ในอันดับพอใช้ ส่วนปัจจัยที่ยังต้องปรับปรุง ได้แก่ การจ้างงาน การบังคับให้เป็นไปตามสัญญา การเสียภาษี และที่สำคัญคือ การค้าข้ามพรมแดนที่ได้อันดับต่ำมาก (ดูตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ตัวชี้วัดสภาพการดำเนินธุรกิจของประเทศไทย

THAILAND		East Asia & Pacific		GNI per capita (US\$)	2,750
Ease of doing business (rank)	18	Lower middle income		Population (m)	64.2
Starting a business (rank)	28	Registering property (rank)	18	Trading across borders (rank)	103
Procedures (number)	8	Procedures (number)	2	Documents to export (number)	9
Time (days)	33	Time (days)	2	Time to export (days)	24
Cost (% of income per capita)	5.8	Cost (% of property value)	6.3	Cost to export (US\$ per container)	848
Minimum capital (% of income per capita)	0.0			Documents to import (number)	12
		Getting credit (rank)	33	Time to import (days)	22
Dealing with licenses (rank)	3	Strength of legal rights index (0–10)	5	Cost to import (US\$ per container)	1,042
Procedures (number)	9	Depth of credit information index (0–6)	5		
Time (days)	127	Public registry coverage (% of adults)	0.0	Enforcing contracts (rank)	44
Cost (% of income per capita)	11.1	Private bureau coverage (% of adults)	21.7	Procedures (number)	26
				Time (days)	425
Employing workers (rank)	46	Protecting investors (rank)	33	Cost (% of claim)	17.5
Difficulty of hiring index (0–100)	33	Extent of disclosure index (0–10)	10		
Rigidity of hours index (0–100)	20	Extent of director liability index (0–10)	2	Closing a business (rank)	38
Difficulty of firing index (0–100)	0	Ease of shareholder suits index (0–10)	6	Time (years)	2.7
Rigidity of employment index (0–100)	18	Strength of investor protection index (0–10)	6.0	Cost (% of estate)	36
Nonwage labor cost (% of salary)	5			Recovery rate (cents on the dollar)	42.6
Firing cost (weeks of salary)	54	Paying taxes (rank)	57		
		Payments (number per year)	46		
		Time (hours per year)	104		
		Total tax rate (% of profit)	40.2		

4. ข้อจำกัดของ Doing Business เป็นรายงานเน้นการวิเคราะห์กฎระเบียบทางธุรกิจในแต่ละประเทศ เพื่อศึกษาว่ากฎหมาย และกฎระเบียบเป็นปัจจัยส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจเท่านั้น แต่ไม่ได้ครอบคลุมปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อสภาพแวดล้อมและความน่าดึงดูดในการทำธุรกิจของประเทศนั้นๆ อาทิ ความใกล้-ไกลจากตลาด คุณภาพของโครงสร้างพื้นฐาน ความปลอดภัยของทรัพย์สิน ความโปร่งใสของการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจมหภาค และความเข้มแข็งของสถาบันที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ทั้งนี้ ในรายงาน Doing Business ปี 2008 จะเพิ่มตัวชี้วัด “คุณภาพโครงสร้างพื้นฐานทางธุรกิจ” และ “ความโปร่งใสของการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ” เข้ามาในการวิเคราะห์ด้วย

5. ข้อสังเกต

5.1 กฎระเบียบในการทำธุรกิจเป็นปัจจัยประการหนึ่งที่สะท้อนถึงบรรยากาศในการลงทุนว่าน่าดึงดูดสำหรับนักลงทุนหรือไม่ อย่างไรก็ตามยังมีปัจจัยอื่นๆ อีกที่มีความสำคัญเทียบเท่าหรือมากกว่า เช่น บรรยากาศและนโยบายทางการเมือง ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ปริมาณและคุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคที่เพียงพอต่อการลงทุน สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ความโปร่งใสของการจัดซื้อจัดจ้าง ทักษะความชำนาญของแรงงาน ค่าแรง ภาษาอังกฤษ ค่าครองชีพ จำนวนนักวิจัยที่มีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น ซึ่งในการปรับปรุงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสะดวกทางธุรกิจของไทยจะต้องปรับปรุงไปพร้อมๆ กันทั้งกฎระเบียบที่ยังไม่เอื้อต่อการลงทุน และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และ

การเมืองที่เป็นข้อจำกัดในการลงทุนในไทย รวมถึงการปรับปรุงการบังคับใช้กฎหมาย/กฎระเบียบที่ยังอ่อนแอ ขาดความเข้มงวด ทำให้กลไกต่างๆ ที่มีการวางแผนไว้ไม่ถูกนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 การปรับปรุงกฎระเบียบ/ขั้นตอนในการทำธุรกิจจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อแก้ปัญหาคาดสินบนเจ้าหน้าที่พนักงานหรือการเข้าสู่ธุรกิจนอกกฎหมาย นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชน และลดต้นทุนของผู้ประกอบการซึ่งอาจนำไปสู่การลดราคาสินค้าผู้บริโภค ทั้งนี้ Doing Business in 2007 ได้แนะนำว่าประเทศไทยควรปรับปรุงในเรื่องความสะดวกในการค้า และความซับซ้อนของภาษี

5.3 โครงสร้างภาษีไทย ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาธุรกิจโดยทั่วไป เนื่องจากมีความเหลื่อมล้ำและซับซ้อนในการจัดเก็บภาษีระหว่างประเทศและขั้นตอนการผลิตสินค้า ในขณะที่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งเป็นฐานของอุตสาหกรรมและการสร้างงานยังได้รับสิทธิประโยชน์ รวมทั้งการสนับสนุนจากรัฐน้อยกว่าอุตสาหกรรมขนาดใหญ่มาก

5.4 อุปสรรคประการหนึ่งที่ทำให้นักลงทุน ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการติดต่อกับทางราชการคือ การยื่นขอจดทะเบียน/คำร้องต่างๆ นักลงทุนต้องติดต่อกับหน่วยราชการหลายหน่วยงาน มีแบบฟอร์มหลายแบบฟอร์ม และส่วนใหญ่เว็บไซต์ของหน่วยงานจะอยู่ในลักษณะพิมพ์แบบฟอร์มจากเว็บไซต์แล้วไปยื่นที่ทำการของรัฐ (form-based) มากกว่ากรอกแบบฟอร์มและส่งไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบผ่านเว็บไซต์ (transaction-based) ทั้งนี้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้จัดทำเว็บท่ากลาง www.ecitizen.go.th เพื่อให้บริการประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลและบริการภาครัฐในด้านต่าง ๆ รวมทั้งบริการ e-Forms ซึ่งรวบรวมแบบฟอร์มการบริการหน่วยงานในภาครัฐ เพื่อให้ประชาชนได้ดาวน์โหลด และ e-Services ให้บริการการขอใบอนุญาตต่างๆ นอกจากนี้กระทรวงไอซีที อยู่ระหว่างการจัดทำร่างขอบเขตของงาน (TOR) เพื่อเสนอให้รัฐมนตรีพิจารณาเลือกรูปแบบแนวทางว่าจะดำเนินการโดยรัฐบาลหรือให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาระบบเชื่อมโยงเครือข่ายและบริหารภาครัฐและภาคการขนส่ง เพื่อการนำเข้าการส่งออก และโลจิสติกส์ (Integrated Single-Window e-Logistics) เพื่ออำนวยความสะดวกในการนำเข้า-ส่งออก

5.5 ประเทศไทยต้องปรับปรุงขั้นตอนทางพิธีการศุลกากรที่ยุ่งยากด้วย ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการส่งออกและนำเข้า โดยประเทศไทยใช้เวลาในการนำเข้าสินค้า 22 วัน และส่งออกสินค้าถึง 24 วัน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับสิงคโปร์ ใช้เวลานำเข้าเพียง 3 วัน และส่งออก 6 วันเท่านั้น ซึ่งขณะนี้กระทรวงการคลังและกรมศุลกากรได้พัฒนาระบบการผ่านพิธีการศุลกากรทางอินเทอร์เน็ตในด้านการส่งสินค้าออก (e-Customs ที่เว็บไซต์ www.mofedi.com/home.php) เพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งของผู้ส่งออกและนำเข้า ทั้งนี้ให้ใช้ได้เฉพาะใบขนสินค้าขาเข้าและใบขนสินค้าขาออกที่ไม่ใช่ของส่วนบุคคล และเอกสิทธิ์เท่านั้น

5.6 แม้ประเทศไทยต้องมีการปรับปรุงเรื่องระยะเวลาในการอนุมัติขั้นตอนทางธุรกิจต่างๆ ให้มีความรวดเร็ว เช่นการตั้งธุรกิจในประเทศไทยต้องใช้เวลาถึง 33 วัน ขณะที่สิงคโปร์ใช้เวลาเพียง 6 วัน และฮ่องกงเพียง 11 วัน ก็ตาม ความถูกต้องและหลักเกณฑ์ในการอนุมัติ

เป็นสิ่งจำเป็น หากริบอนุมติโดยไม่ได้คำนึงถึงผลได้ผลเสียจากการลงทุนที่อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม การลงทุนก็จะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ ทั้งนี้ปัจจัยสำเร็จคือการบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำจุดบริการเบ็ดเสร็จ (One-stop service) ในสถานที่ชุมชนต่างๆ โดยมีการจัดทำหลักเกณฑ์ในการอนุมัติอย่างชัดเจน เพื่อความสะดวกในการอนุมัติ

5.7 ประเทศไทยจะต้องมีการปรับปรุงเรื่องธรรมาภิบาล โดยเฉพาะการคุ้มครองผู้ลงทุนรายย่อย และความโปร่งใส โดยประเทศไทยได้คะแนนเฉลี่ยเพียง 6 ยังต่ำกว่ามาเลเซีย ซึ่งเป็นคู่แข่งสำคัญของไทยที่ได้คะแนน 8.7 ยิ่งในปีหน้า หาก Doing Business ปี 2008 รวมตัวชี้วัดทางด้านความโปร่งใสของการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ไม่น่าจะอันดับโดยรวมของการทำธุรกิจในประเทศไทยอาจลดลงมากก็เป็นได้